

Előfizetési díj
Vidékre postán vagy helyben házhoz
hordva:
Egy évre 12 frt.
Félévre 6 frt.
Negyedévre 3 frt.
Egy hónapra 1 frt.
Vidékre: egy hónapra előfizetést nem fogadhatunk el.
Egyes szám ára 5 kr.
Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:
Össz. hasábozott garmond sor 6 kr. az
Bécsdij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb
és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt
nyújt a kiadóhivatal.
Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22). Hansen
stein et Vogler
Wien
Wallfischgasse nr. 10.
Nyilttéri cikkek
garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás: Belső-farkasutca 17. szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.
Az értékes cikkek díjaztatnak. Kéziratok nem adatnak vissza.
Kiadó-hivatal: Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET” politikai és közgazd. napilap

1873-dik évi folyamára.

A „KELET” előfizetési ára:

Egy évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy hónapra	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

A lap szétküldésénél előforduló zavar kikerülése tekintetéből vidékről 1 hónapra előfizetést nem fogadhatunk el.

Az előfizetés pénzek, legcélszerűbben postai utalvánnyal, kiadó Stein János könyvkereskedésbe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után (tiszteltetpéldánnyal) szolgálunk.

A „KELET” kiadóhivatala

Kolozsvár, 1873. márczius 18.

(L—t.) Kolozsvár városa egy nagy nap előestéjén áll: a szervezkedési munkát fogantatásának megkezdésétől, ha jól vagyunk értesülve, alig néhány órai időköz választja el.

A magyar korona területén egyetlen törvényhatóság sincs, mely az új törvény értelmében ne szervezte volna magát — csak az egy Kolozsvár, melynek mostanáig kelle várokoznia. De talán azért nem következik, hogy az idő szerinti utolsó, tárgyalás is a lehátulsók között álljon.

Kár volna most már bolygatni az okokat, melyek e késedelmet előidézték, annyival is inkább, mert talán lehet reménylenünk, hogy amaz okok csak voltak, de ma már nincsenek meg.

Mi részünkről némi összesimulást és engesztelékenységet tapasztalunk a — nem is oly rég — akkora mértékű éles ellentétben állott városi pártok között. Az utóbbi egy néhány képviselői közgyűlés is tud ugyan fölmutatni egy-egy hevesebb küzdelmet, összeütköző érdekeket és nézeteket, de talán elalvó félben láthatunk folyamunkban azt a sajnos személyeskedési

tendenciát, mely oly kevésse való méltó az egykori fejedelmi s igaz hazafiságáról ismert városához.

Akarjuk hinni, hogy ez öröndetes tapasztalatok nem csak tűnő fény és futó jelek, melyek leple alatt még mindig ég az elfojtott szenvedély, hanem leülepedett és megállandósult higgadság, mely míg egyfelől magoknak az eddig elkeseredetten küzdő feleknek nyugalmat és a köztisztelőben emelkedést ígér, addig s mindenekfölött a közönsnek kiszámíthatlan javára szolgál.

Mert bár lehetetlen, hogy a közdolgok elintézése elvi ellentéteket föl ne idézzon; mert bár az alkotmányos életnek elmaradhatlan képzője sőt bizonyos tekintetben éltető eleme a küzdelem: mindazonáltal soha a községi életben odáig fajulni a küzdelemnek nem szabad, hogy abból gyűlölség származzék s az ügy és személy annyira összezavartassék, hogy maga az erkölcsi testület se birjon azok között különbséget tenni.

Im, ecclatansabb bizonyíték ez állítás mellett nem lenne fölhozható, mint maga városunk esete, hol a szerveztelenség és ennek folytán rendezetlenség, ugy szólván megállandósult már oly hosszú idő óta s épen az által, mert az a sajnos állapotok — biában tagadnunk — mintha gyökeret vertek volna.

Szabadon azonban reménylenünk, hogy ez éktelen burján csak egy éves növény volt városunk talajában s a lefolyt tél azt is kiirtotta, mint a szerbtöviset.

Sőt még hasznát is huzhatunk a keserű tapasztalatból. Okulhatunk önkárunkon. És épen most az ideje, hogy mindnyáján, kik jogosultak vagyunk a küszöbön álló szervezésben tényezőkként szerepelni, magunkba szállva, komoly megfontolás tárgyává tegyük a helyzetet, melyben vagyunk s a a feladatot, melynek megoldása reánk várakozik.

A helyzet előnyünkre válik, mivel az országos pártok megalakulásán nem csak túl vagyunk, hanem magok e pártok is, fenn a parlamentben, mintha enyhébb ellentétben állának egymással szemben, mint valaha. A politikai pártszerveződést tehát egészen kizárhatjuk szervezkedésünk tényezői közül, a mi mindenestre nagy nyereség, mind a működő személyekre, mind a város ügyeire nézve — mert a szenvedély rossz tanácsadó s a törvényhatósági különbségek nem esnek össze az államügyek elintézése folyamán mutatkozó elvi ellentétekkel.

Nem, mert a feladat egészen más ott és megint más itt. Az állam ezer és ezer külön-

böző érdek kiterjesztését s bár részleges kielégítését kell, hogy keresztülvigye, e kiegyeztetésbe egy más: a korona érdeke is belejátszván. Törvényhatóságunkban, ha csak némileg feljül birunk emelkedni a nézetek, a közjó megvalósításának fölfogásai közt merülhetnek föl s midőn mindnyáján saját javunkat munkáljuk: a közjót segítjük elé.

Egyetlen feladat tehát: a személyi érdekek háttérbe szorítása. Nem a felekezetek általnak szemben a felekezetekkel; nem az osztályok az osztályokkal s nem is a személyek a személyekkel: hanem egyetlen törekvésű cél a közügy.

A város vagyonának tiszta kezelése; a közrend és biztonság érvényben tartása; a nevelési és más közmívelődési érdekek lehető bőv kielégítése: ez nem egyesek, ez mindnyájunk egyenlő célja és földadata s midőn e földadat megoldására törünk és utját álljuk a separatizmusnak, bármely nyílt avagy alattomos alakjában, ugyanakkor a köznek szolgálva önmagunknak szolgálunk.

Talán elég indok volt a szervezés késlekedése közben belátnunk, hogy az eddigi ut nem a helyes út vala. Reméljük a legjobbat, de erre önmagunk legjobb akarata szükséges, mert mi magunk vagyunk a döntő tényezők.

A mit tehát kivisünk: azt majd magunknak fogjuk köszönhetni. Meglátjuk, milyen lesz e köszönet.

A képviselőház 1. hó martiusi 15-kiüléséről Kerkapoly Károly pénzügyminiszter a személykereseti adóról így nyilatkozott:

A mi a jelenleg tárgyalás alatt levő törvényjavaslatot illeti, szóló nem érti Németh hivatkozását választóira; a mennyiben a tárgyalás alatt levő törvényjavaslatban nincs adó-emelés, a mitől Németh olyannyira irtózik: hanem csak az adó-maximumok határának előbbre tolása határoztatik el az által.

(Nagy derűtség a szélső balon. Németh A. a szélső balon: Hegel, Hegel! Élének felkiáltások jobb felől: Halljuk! Halljuk!) Ne tréáljunk uraim, így folytatja szóló, komoly dolgokkal. (Élének helyeslés jobb felől.) Ha a t. képviselő ur választói irányában kötelezettséget érez, legyen meggyőződve, hogy én e helyen az ország összes adózói irányában szintén érzem azt. (Élének helyeslés jobb felől.) És engem végig sért az ilyenkor nyilvánuló könnyelműség, nem magamért, hanem az adózókért. (Hosszan tartó helyeslés jobb felől.) Tréát csinálni ily dolgokból nem lehet, nem szabad sem nekem, sem önnek. (Helyeslés jobb felől, mozgás a szélső balról.)

Ismétlem tehát, én nem látok e javaslatban mást, mint az adó-maximumok előbbre tolását. Mit

törni, hasonlóan egy halhoz, mely vízi növények között keresi útját. Ekkor egy darab ideig csendesen állanak, mintha pihenének, most hirtelen megmozdul a kis szál és vissza uszlik, de csak azért, hogy annál nagyobb erővel ismét előre evezhessen. Ha a hullám és csutak alaku orsóskák tengelyük körül igen gyorsan forognak, a nézőben sajátságos csalódást idéznek elő, miként az angolnáknál is tapasztalták, daczára, hogy amazok tökéletesen merevek.

Gyakran meteoriként villannak fel, még pedig oly gyorsan, hogy az észlelő alig képes őket követni.

A régi természetvizsgálók a bakteriákat majd nem mindnyáján állatoknak tartották, mivel mozgásokat önkényeseknek tekintették. Minden esetre belső életműködés idezi elő azon mozgást és annak rejtélyesebb azon mozgató erő, minthogy eddig rajtuk mozgási szerveket észrevenni senkinek sem sikerült. És még sem lehet semmi kétség a felett, hogy az önkényességnek látszata csak is csalódáson alapszik, és hogy a bakteriák semmi lélektelvényességgel nem bírnak, ha az önkényesség fogalmát úgy vesszük, mint a magasabb lényeknél. Hasonló mozgásokat, sok góresővi növényeknél is észlelték, mint pl. az algák és gombák, illetőleg penészeknél.

Ha a bakteriák fejlődési menetét kísérjük, meg fogunk győződni, hogy inkább a növény, mint az állatországhoz számíthatjuk őket. Mint láttuk a bakteriáknál a mozgási állapotot nyugvás szokta felváltani, és ez az, a miért a közönséges növénysejtektől semmiben sem különböznek; csak is alkalmas hőmérsék, bő tápanyag és az élely kellő mennyisége mellett képesek mozogni; kedvezőtlen körülmények közt mozdulatlanok maradnak. Némely fajok, mint

tesz ez? Azt teszi, hogy a hol pl. eddig a minimum 6, a maximum 24 volt, légyen szentul a minimum 6, a maximum pedig 30. Ha bizonyos diamestrumot ki akarok kapni, több egyént sorozhatok 6-ba, 7-be, 8-ba, 9-be és a többi, ha a 24 %-on túl is el egész 30 %-ig mehetek. (Helyeslés jobb felől.) Ez azt teszi, hogy jobban megterhelhessük azt, a ki inkább megbírja a terhet. Előbb a dolgot meg kell gondolni, meg kell érteni, és csak azután szabad elkarhozatni: föltéve, hogy ezt az elkarhozatást megérdemli. (Helyeslés jobb felől.) Ez az egyik.

A másik pedig a következő: Itt arról van szó hogy 120,000 frt meggazdálkodható legyen a kezelési költségekből. Vajjon a t. képviselő ur választói iránt kötelezve érz-e magát arra, hogy megakadályozza a pénzügyi kormányzatot abban, hogy azt a pénzt, a melyet az ő választói, csak ugy mint a mi választóink adóképen fizetnek, ne lehessen directe az ország szükségleteire fordítani: hanem kénytelen legyen azt kezelési célokra kiadni? Ez a képviselő ur kötelességérzetének következménye? Én nem így fogom fel az enyimet. Én azt tartom, a képviselő ur által említett ígéretek arra kötelezik őt, hogy mivel ezen javaslatban a most érintett cél van élénk tűzve, itélje meg, vajjon el lehet e azt érni a törvényjavaslat elfogadásával. Ha vele el lehet érni: kötelessége reá szavazni, (Helyeslés jobb felől.) ha nem, akkor kötelessége elvetni.

De engedelmet kérek, annak bebizonyítására egy szót sem méltóztatott a t. képviselő urnak vesztegetni, hogy a mi itt kilátásba van helyezve, a 120 ezer frtnak a kezelő költségekből leendő megtakarítása illusió-e. Nem méltóztatott annak kimutatásával fáradozni, hogy ez önámitás, hogy azt a célt ezzel a javaslattal nem sikerülhet elérnünk, hanem azt méltóztatott mondani, hogy nem akarja terhelni az adózókat, és azért nem fogadja el a tárgyalás alatt levő javaslatot, a mivel nem engedni kimondani azt sem, hogy ha már adóznak az ország polgárai, a pénz ne a kezelés költségeire, hanem egyenesen az ország javára fordíttassék. Épen azért azt tartom, hogy a t. képviselő ur elsiette a dolgot. Kerülnek majd még itt tárgyalás alá törvényjavaslatok, melyek elfogadása esetében az ország polgárai általában kivétel nélkül az eddiginél nagyobb mértékben fognak megterhelhetni; a jelen javaslatot illetőleg azonban a t. képviselő ur egy kissé sietett. Kérem legyen szívos türelem mel lenni addig, míg majd ama törvényjavaslatok fognak szőnyegre kerülni, a melyeket az imént érintettem; ezt a javaslatot pedig velünk együtt bátran elfogadhatja. (Élének helyeslés jobb felől.)

Tisza Kálmán: a többek közt így nyilatkozott: Helytelen, megdondolatlan politikának eredménye az, ha a béke idején egy ország oda jut, hogy különben is nem csekély adó terheit még felemelni is

például a lépbakteriák úgy látszik, mintha soha sem mozognának. Mint minden élő lény, ugy a bakteriák is szaporodnak; ezen szaporodás a keresztben való osztódáson alapszik. A bacteria növekedik, míg eredeti nagyságának kétszeresét elérte; azután közepén összehúzódik mint egy 8-as, és végre két részre szakad, s rövid idő múlva mindkettő ismét kifejlik az osztódásra.

Minél melegebb a levegő, annál gyorsabban megy végbe az osztódás; csekélyebb hőmérséknel lassabb lesz s a fagyponthoz közel végképen megszűnik. Valóban megérdemli a fáradságot, hogy kiszámítsuk, hogy e legkisebb lények, kedvező körülmények között mennyire szaporodhatnak. Tegyük fel, hogy egy bacteria egy óra alatt négy, 3 óra múlva nyolcz s így tovább több-több részre osztódik; akkor ugy fogjuk találni, hogy 24 óra alatt a bakteriák száma már tizenhatodfel milliót ért el. Nem kell ezen számítás hasznátalan, pusztá játéknak tekintenünk, mert egyedül ez teszi lehetségessé, hogy a bakteriák collossalis munkatehetségét kellően megítélhessük és felfoghassuk. Ha e roppant számot szorosan véve soha sem érhetni el, ennek oka azonban egyedül a korlátolt tápanyagban rejlik, minthogy a többi növények és állatok is ugyanazon tápanyagra vannak utalva, és ennek következtében folytonos harcban vannak egymással létükért. E kegyetlen harc a létért, mely régi szokás szerint, mintha a gyengébb kiirtásával szokott végződni, korlátozza a bakteriák roppant elszaporodását is és csakis ott, hol ezek túlnyomó erőben vannak, képesek magukat halál ellenséges vetély-társaik ellen védelmezni.

(Folyt. köv.)

„KELET” TÁRGZAJA.

A bakteriák.

(V—i.) A legkisebb és egyszersmind legegyszerűbb és az élet legalsóbb fokán álló lényeket melyek mintegy az élet határ köveit képezik, bakteriáknak (bacterion görög szó, szál-pálca) neveztük; ezek határán túl nem létezik semmi élet, a mennyiben ezt mai górcsöveinkkel észrevehetnők.

És ezek száma nem csekély, a Hartaneck féle góresővek, melyek eddig még a legkitünőbbeknek bizonyultak be 3—4000 szer nagyítanak; ugy hogy ha egy embert egy ilyen lencse alá helyezhetnénk, ez előttünk oly nagynek tünne fel, mint a Montblanc vagy, mint épen a Chimborasso. De még ezen roppant nagyítás alatt sem látszanak ezen bakteriák nagyobbaknak, mint a pont vagy comma a nyomtatásban, bel szerkezetükből mit sem vagy édes keveset vagyunk képesek megkülönböztetni, és így a legtöbbnek még léteéről sem volna tudomásunk, ha véghetlen sokaságban társas életet nem élnek. Ezen picizny bakteriák nagyságukra nézve, az emberhez ép ugy viszonylanak, mint egy homok szem a Montblanc hegyéhez.

Már magára nézve ezen kicsi, de egyszersmind minden élő lény legkifejlődötlenebbjével közelebből megismerkednünk is fontos még inkább növekedik érdeklődésünk, azon meggyőződésre jutunk, miszerint épen ezen legkisebb lények bírnak a leg-

nagyobb fontossággal és hogy láthatatlan, de ellenállhatlan erővel hatalmat gyakorolnak az élő mint az életrőlküli természetben. De mi több, még az emberi testbe is behatolnak, hol nem ritkán veszedelmessé válnak. A bakteriák alakjukra nézve vagy gömb vagy tojásalakúak, majd egy hosszú vagy rövid szálhoz hasonlóak, vagy pedig egy dugóhúzó vagy egy csutakhoz hasonlítanak. Testük a legtöbb esetben többnyire szintelen fehérynys anyagból áll, melyben erősen fénylő zsír szemcsék léteznek, melyek hig, kaliban fel nem oldható hártával vannak körülvéve. Alakjukra nézve tehát gömb. pálca, szál és csavar bakteriákat különböztetünk meg; a tudomány 6 fajt és nemet fogadott el: gömbölyű és tojásdad alakúakat, rövid pálca vagy egyenes szál alakúakat, hullám alakúakat rövid és merev csavar és végre hajlékony orsó alakúakat.

Majdnem minden bacteria két különböző élet állapottal bír, t. i. egy mozgó és egy nyugóval. Némely körülmények között élénken mozognak és ha sűrű nyüzsgés közben a vízzel megtöltötték, nagyon szép látni az ide s tova siető kis lényeket, melyek ép ugy tünnek fel a góreső alatt, mint valamely hangya domb vagy méhraj. A bakteriák gyorsan előre usznak s aztán egy ideig hátra, de anélkül hogy visszatérnének, vagy pedig iv alakban vonulnak el egymástól, majd lassan mozogva és rezegve, majd száló rakétákhoz hasonlóan odább surranva, majd megint forogva, vagy huzamosabb ideig pihenve, hogy villámnál gyorsabban odább álljanak. A hosszab szálbakteriák, uszásközben testüket majd nehezkiesen, majd gyorsan és élénken huzzák össze, mintha akadályok közt iparkodnának utat

ell, (Helyeslés balfelől), de viszont, hogy ha ezen helyzet előidézte van, akkor ha költség levonásokkal a bajon segíteni kem tudunk, általánosságban azt mondani, hogy adófelemlésbe semmi esetre bele nem egyezünk, nem lehet. Mert utoljára is mindekfelett áll az államnak fennállhatása és létezés, és bizonyosan e ház kebelében, a hol ez rövid idővel azelőtt minden oldalról oly ékesen hangzótt, kétségbe nem fogja vonni senki, hogy a mely állam rendes kiadásait nem bírja rendes bevételeiből fedezni, annak rövid időn el kell pusztulnia. (Helyeslés).

Csak is a legnagyobb szükség esete tehát az, mely igazolhatja, hogy a terhek nem az ország szegény népénél, hanem az ország összes lakóinál és mindnyájunknál szaporítottassanak. Szólok nagyon óhajtja, hogy az adó terheit emelni ne keljen. De és — így folytatja szóló — legalább részemről nem fogom azt mind addig, míg más módját nem tudom a szükségletek fedezésének kimondani, hogy soha semmi adófelemlésbe bele nem egyezem. (Helyeslés a jobbon) És ha előjön a két évről elmulva, én legalább nyugodt lélekkel fogom azt mondani választóimnak, hogy kénytelen voltam beleegyezni, hogy terheinket s így a tetteket is szaporítsuk. De rendeztük Magyarország pénzügyeit, míg ellenben nem tudnám nyugodt lélekkel elmondani azt, s tudom el is ítélnének érte, ha azt mondanám: az igaz, zavarba hoztuk tökéletesen Magyarország pénzügyeit, de egy krajczárral sem fizetünk többet. (Helyeslés).

A mi a szőnyegen levő tjavaslatot, mint a már létező törvénynek módosítását illeti, épen mivel könnyítést tartalmaz a nép szegényebb osztályai iránt, elfogadja a részletes tárgyalás alapjául. (Élénk helyeslés).

A földadó szabályozásáról

szóló törvényjavaslat.

(Vége.)

V. Fejezet. A földadó-kataster nyilván tartása.

72. §. A 71. §. a), b) és c) esetein kívül a megállapított jövedelmi fokozatok, s az azok alapján kiszámított tiszta jövedelmi összegek a 2-ik §-ban meghatározott husz év alatt változást nem szenvednek.

73. §. A 71. §. a), b), és c) pontjai esetében a nyilvántartási eljárás mindig hivatalból indítandó meg.

E célból az eljáró bizottságok a birtokrendezés vagy tagosítás végrehajtásáról az illető pénzügyigazgatóságot értesítik.

Ezen esetekben az új tiszta jövedelmi fokozat elkészítése, illetőleg az újabb sorozás a jelen törvényben megállapított elvek szerint küldöttség által hajtható végre, mely áll a pénzügyi igazgatóság által kiküldött becsülőbiztos és az illető törvényhatóság által a pénzügyi igazgatóság megkeresésére a törvényhatósági földbirtokosok közül választandó két tagból.

74. §. A sorozó küldöttség munkálata felett a pénzügyi igazgatóság határoz, s ennek megtörténtével a sorozási munkálattal az illető községnek megküldi.

A község előjárósága a sorozási munkálattal községemlére kiteszi (62. §.) s erről az érdekelteket a helyi szokás szerint közzé teendő hirdetmény útján oly felhívással értesíti, hogy a felszólalások nála szóval vagy írásban a közzétételt követő harmincz nap alatt nyújtandók be. (63. 64. §§.)

A község előjárósága tartozik a beérkezett felszólalásokat a tettebbi határidő lejártá után azonnal azon pénzügyigazgatósághoz beküldeni, melynek kerületébe a község tartozik, s a pénzügyi igazgatóság azok felett határoz, s határozata az érdekelteknek kézbesítendő.

A pénzügyi igazgatóság határozata a kézbesítést követő 15 nap alatt a pénzügyminiszterhez feltehető.

75. §. A közbejött változást a 71. §. d) pontja esetében az érdekeltektől közzé tett eljárási és illető adóhivatalnál, az e) f) esetekben pedig az illető földrendezlet tulajdonosa, és pedig az utóbbi esetben az 1868. XXI. t.-cikk 91. §-ában megszabott büntetés terhe alatt két hét alatt a községi előjáróságnál bejelenteni kötelesek.

A községi előjáróság ezen változásokról további négy hét alatt az adóhivatalt értesíteni tartozik.

Az eljárás a 71. §. d), e) és f) eseteiben rendes közigazgatási uton az illető községi előjáróság közbenjöttével történik.

76. §. Ha valamely adóköteles földrendezlet adz tárgya lenni megszűnt, az adómentesség a bejelentést követő hónappal veszi kezdetét.

77. §. Ha földadó tárgyat eddig nem képező földrendezletek adókötelessékké válnak, (4. §.) a bejelentés a bekövetkezett változás után három hónap alatt az 1868. XXI. törvénycikk 90. 91. §§. aiban a megszabott büntetés terhe alatt a községi előjáróságnál megteendő. Az adókötelezettség a változást követő naptári évnél kezdődik.

78. §. A 71. §. d) f) g) és h) pontjainak esetében a változások akkor, ha azok bejelentése elmulasztatnak hivatalból jegyzendők be.

79. §. A következő esetekben, ugymint: a) ha valamely földrendezlet, mely adótárgyat nem képez,

mint adóköteles soroztatott, vagy ha adóköteles földrendezlet kibagyatott; b) ha valamely földrendezlet többször vagy ha nem azon község katasterébe iktattatott be, a melyhez tartozik, ugyszintén, ha a birtokos hibásan van bejegyezve; c) ha a térfogat hibásan tétetett ki; (végre d) a számitási vagy írásbeli tévedések esetében a hibák hivatalból vagy az illető felek kérelmére mindenkor kiigazítandók.

80. §. A nyilvántartási eljárás részleteit a pénzügyminiszter rendeleti uton szabályozza.

81. §. A földadó szabályozásának költségeit az állam viseli.

82. §. Ezen törvény végrehajtásával a pénzügyminiszter bizatik meg.

A királyföldi rómanok programja.

a Királyföld rendezése iránt, megállapítva az 1873-diki március 13—14-ékn. Gyűlésében tartott román gyűlésen.

1) A Királyföld, azaz, azon történeti 9 szék és két kerület (districtus) melyek jelen terjedelmükben mai napig municipális törvénykezési jogot gyakoroltak, osztassák fel az 1870. 42. t. cz. értelmében 5 önálló municipiumra, élén egy-egy főispánnal (kiválasztandók ezekből a szabad kir. városok) és ezen 5 municipium kerekítették ki a közgazgatás könnyebbítése érdekében.

2) A kir. városok t. i. Szászváros, Szászsebes, Nagyszeben, Medgyes, Brassó és Beszterce képezzenek ugyanannyi önálló municipiumokat az említett 1870. 42. t. cz. 1. §-sa értelmében.

3.) Even önálló municipiumok valamint a hozzá tartozó községek szerkesztessék az 1870. 42. és 1871. 18. t. cz. értelmében, egyedül a királyföldi 100 éves szabad és egyenjogúság által követelt azon kivétellel, hogy valamennyi municipális képviselő testületek választás útján töltsenek be és hogy az activ és passiv választási jog a municipiumban minden állampolgárt illessen, a mint ő azt a községben is gyakorolja, az 1870 18 t. cz. 38. §. szerint.

4.) Az előzmények természetes következmény képen az eddig fenállott intézmények, mint az u. n. szászegyetem, szászispánság és ispánszűntessenek be; a mi pedig a Királyföld vagyonát illeti, a melyet eddig az egyetem kezelt és mely csupán kezelési szempontból nem követel egyetemet és ispánságot, azon intézkedés történjék, hogy ezen vagyon forrásai, természete és rendeltetése kipuhaltassék; ezen utóbbi ügy végeldöntése pedig ezen vagyon kezeléssék a királyföldi lakosok t. i. az 1 pontban említett történeti municipiumok ideiglenes bizottsága által,

A keleti vasut története.

(Polytatis.)

Nem különben mint Pesten principalisaik, éltek künn Erdélyben Waringnek Angliából importált építési orgánumai; vadászpuskákkaál vállalkon baran goltak a magyar Schveicz regényes bérczei között, a helyett, hogy azon tervek helyében, melyek már a kormány által is helyben voltak hagyva, de állítólag elvesztek, ujakat készítettek volna, a helyett hogy felügyeltek volna az alvállalkozók u. nevezett pártiefüherék általi munkálatokra.

Mit gondoltak ők a sok földcsapásokkal, milyenek Vizakna és Szeben közt s másutt is történetek? Ezek őket — mintha tudták volna kitérésök rövid voltát — nem érdekelték — ők mulattak, dolgoztak egyedül a szegény napszámosok, mesteremberek, kiknek véres verejtékéből a 3-ad 4-ed rendű vállalkozók magoknak rebakot csináltak.

Azonban az irigy Fama Merkuriusai által a napi sajtó szárnynai híreket, aggodalmas híreket kezdetek terjeszteti a keleti vasut építéséről, melyeket bár a „N. Fr.-Presse“ (az angol osztrák-bank organuma) a „Pester Lloyd“ (az igazgató tanács és a kormány organuma) igyekeztek megcáfolni: az igazgató tanács feletti tiszta égre mégis felhők kezdtek vonulni, melyek zivatarral fenyegettek. Ugyan azért az igazgató tanács — mely eddig csak mint élettelen fizetési gép működött — midőn észrevette, hogy az ügyes gépész Waring a jól szervezett gépből egy srófot kivett az által, hogy 1870 szeptember végén a párisi szerződésben kikötött jogánál fogva az igazgató főmérnököt elmozdította (vagy inkább négy szemközti megsugta neki, hogy itt az idő a odább állásra.) október hóban benyújtott certifikatokra — melyek már csak helyettes által vizsgálattak meg — a bemutatott 2 és fél milliót assigálni vonakodott; s novemberben azon határozat hozattatván, hogy előzetesen csak egy milliónyi névszerinti summa utalványoztatik, s a többi csak akkor fog kifizetés alá terjesztetni, ha a vonalra azon kiküldendő két technicus a helyszínen tartandó szigorú vizsgálat után az építési munkák, szállítványok miben létéről, megszerzik a tapasztalást, miszerint a certifikatokban megjelölt számtételek a tényleges teljesüléseknek — legalább hozzávetőleg megfelelnek, egyuttal felszólítottatott e fővállalkozó, hogy kötelessége szerint főmérnökül — a legrövidebb idő alatt — valakit ajánljon.

Mint mikor egy lakmározó társaság felett tisztá égről az istennyyia a házba beüt, oly formán ha-

tott az igazgató tanácsra 20-ik novemberben kapott azon telegram, hogy Waringék minden hivatalnokot elbocsátottak s az építés folytatása teljesen beállítottatott.

A vállalkozóhoz erre vonatkozólag intézett hivatalos kérdésre annak meghatalmazottja adta a feleletet, miszerint a párisi szerződés 11. §-a értelmében (sic) az építésnek tetszése szerinti szaporítására vagy megszorítására jogosítva van, egyébiránt a telegrammok alaptalan elferdítésekkel tömve.

Ezen előtörténetek a kir. miniszteriumnak azonnal tudomására juttattak, s az igazgató tanács 24-ikén tartott rendkívüli gyűlésében Waring Károly és Wilhelm urak személyesen megjelenvén, az előbbi testvéreinek nevében is jegyzőkönyvbe vezetett azon nyilatkozatát, hogy ők jövődöre a társaságnak (illetőleg az igazgató tanácsnak) mind azon segédeszközöket rendelkezésre fogják adni, melyek a legghatártalanabb ellenörkődésére szükségesnek tartatnak, s hogy a fővállalkozók el vannak határozva a vasutálózatnak minden esetben teljes és tökéletes kiépítésére, s hogy az az építés beállításá azért történt, mert a kiérdemlett másfélmillió visszatartása őket a munkások fizetésére képtelenné tette.

Ezen nyilatkozat folytán és mert Waring urak az építés folytatására vonatkozólag szinleg — azonnal rendelkeztek, s más oldalról a teljesítések megvizsgálására kiküldött szakorganumok is kielégítő eredményről (!) tettek jelentést, az igazgató tanács a certifikatumok megvizsgálatása után a még hátra maradt másfélmilliómot utalványozta.

(Polytatis köv.)

BELFÖLD.

S.-Szt.-György, március hó 1873.

Háromszéken, főként a miveltebb körökben, hova tovább mind inkább előtérbe lép azon dicsegetes szokás, hogy temetés alkalmával a keservések kegyeletes érzéseit sértő vendégeskedés mellőztetvén, az e célra teendő kiadás az emberiség magasztos feladatához illőbb intézkedésekre fordíttassék.

Igy történt, hogy közelebből egyik jó módu honfitársunk Szemerjai Bora Dávid elhalálozásával gyászoló nővérei: Agnes és Zsófia kisasszonyok, a szokott torozás helyett, 100-száz osztrák forintot adtak át építési célra a sepsi-szentgyörgyi református algyimnasiumnak. Obajtanó, hogy említett kisasszonyok közméltánylatot érdemlő szép példája számos követőkre találjon!

Örvendetes jelenségnek lehet tekinteni továbbá azt az érdeklődést is, mely Sepsi Szent-György iparos polgárainál a tudományos közmívelődés iránt mutatkozik.

E város kebelében már jó darab idő óta fenálló szokás az, hogy az iparosok farsáng idején legalább egyszer ugy neve zett kosaras táncszvigalmat rendeznek, — a hol aztán az áldott eszem-iszom kivált a rendezők részéről — tartani szokott néhánéha még a harmadik napon is.

A közelebbi farsangon e társas időöltés egész máskép történt. Az iparos bál ez uttal is megtartott; de a rendező urak, névszerint: Zajzon Károly, Kése Gergely, Demeter Ferencz és Schwarz Frigyes urak a tánczestély lefolyta után számot vetvén, a helyett, hogy a bevételből fennmaradt 10 forint tiszta jövedelmet tőlek függőleg elhasználták volna: jobbnak látták valamely jótékony célra fordítani; — s ennek következtében át is adták azt a helybeli reformatus tanoda javára. Az ily gondolkodásu iparosok valójában a kor színvonalán állanak s megérdemlik, hogy minden jó hazafi s tanügybarát méltánylatával találkozzanak.

X.

Esküdtszéki tárgyalás.

Kolozsvártt, márt. 18.

Elnök Szentiványi Gyula, jegyző Mikó Imre. Vádoló Onács Sándor, vádlott Brenesán Albert.

Elnök csekély szám u hallgató közönség jelenlétében d. e. fél 10 órakor megalakulása hívja fel az esküdtéket, e végre felolvastatja az esküdték névsorát, három tag nem lévén jelen, az esküdték a melléktérembe vonulva, helyükbe Dobál Antalt, Lugosi Józsefet és Molnár Sándort megválasztják. Az esküdték nevei ekkor urnába vették s a kiszedéskor miután a két fél által ki nem fogósolt esküdték száma 12-re szaporodott, az esküdtészek megalakult, és a szokásos eskü letétele után tárgyaláshoz fogott; első sorban jegyző a vádiratot olvasta fel, melyben vádló a „Kelet“ 1872. évi decz. 3-iki számának „A közönség köréből“ című rovatban megjelent cikk következő passzusáért B. A. ellen becsületsértési vádat emel: Curiosumként megírom, hogy a szamosújvári törvényszéknél is van egy ilyen ur alkalmazva, még pedig bírói állásra, O. S., a ki nem restelte, s annál kevésbé szégyelte egy a radnai fűdőre címzett levelet az besztercei postáról nem mondok elorozni, csak elsikkasztani, a pecsétet feltörni, elolvasni, s talán még másokkal közölni is.“

A hírlapi cikk miután egész terjedelmében is felolvastatott, vádló ügyvéde Muntján Ágoston tartott vádbeszédet, melyben kiemeli, hogy a becsület fogalmáról különböző fogalmak uralkodhatnak, a papnak sértés nélkül elmondható „gyáva“ szó megsejti a harczfit, az iránt azonban mindenki megegyezik, hogy becsületet sért, ki valakinek polgári állását

támadja meg; védenecze fiatal ember, ki önérejn küzd fel magát azon állásra, melyet a társadalomban elfoglal, becsületével egyszersmind állása, mint bírónak legdrágább kincse van sértve. A mi a levélfeltörés vádját illeti, nincs helye az ellenkezőt itt bizonyítani, de ha ezt kellene tennie, igen kedvező helyzetbe jutna, mert bebizonyíthatná, hogy a feltört levél minden czim nélkül, s azon csomagban volt, melynek felbontására vádló jogosult volt. Kéri becsületsértési kihágás kimondását s az a ügy áthozását a kir. törvényszéknek.

Erre dr. Szikszai a vádlott ügyvéde szólt. Ha a tények nem voloának a legékesebben szólók, cice-roi vagy demosthenesi nyelvre volna szüksége, hogy vádlottat védhesse, de itt a tények maguk meztelenségükben is már védelmet képeznek. Itt egy ó-classikus példa idézése után a tényállásra tér, s felolvassa Onács Sándornak, ugyancsak a „Kelet“ ben megjelent védelmét, melyben azt állítja, hogy a kérdéses levél teljesen czimzetlen volt s így az indiskrecio vádjával nem illethető.

Erre vádlott védője megjegyzi, hogy vádló nem tanuskodhatik maga mellett, a levél nem hogy czimzetlen lett volna, de verénynyel is el volt látva. Hivatkozik a sajtó kihágásaira nagy emberekkel, Bismark, Andrassy, Lónyáival szemben, felemlíti, hogy K. Papp Miklós, Filep Samu és Nagy Péter ellen irt cikkeiért 100 meg 100 sajtópórt kapna, de említett férfiak tisztelik a sajtó szabadságot s ezért nem lépnek panasszal fel. Végre az esküdtékhez fordul, figyelmeztetve őket az esküdtészeki ítélet fellebbezhetlenségére, felhívja az igazságos ítéletre, annyira is inkább mert az esküdtészek még soha igaztalan ítéletet nem hoztak.

Vádoló és vádlott ügyvédek rövid válasza és viszonzfelelete után, elnök összefoglalva a vádat és védelmet felteszi a következő három kérdést.

1. Megvannak-e az esküdték lelkiismeretökben győződve arról, hogy a kérdéses cikket Brenesán Albert írta?

2. Foglaltatik-e a cikkben O. S. ellen becsületsértés.

3. Vétkes-e B. A. O. S. ellen becsületsértésben?

A kérdések feltétele után, elnök törvénytől kiszabott kötelességének tartja figyelmeztetni az esküdtéket, hogy a törvény a szabad polgárok lelkiismeretére biza a törvény betűi helyett az igazságot, ebből kifolyólag tehát tiszta meggyőződésük szerint ítéljenek.

Az esküdték ekkor egy melléktérembe vonultak s tanácskozáskor végeztével Berde Mózes előadó felolvasta a titkos szavazás útján hozott ítéletet, mely szerint az első kérdésre egyhangulag igen, a másodikra és harmadikra egyhangulag nemmel szavaztak az esküdték.

Az elnök erre Brenesán Albertet a vád alól feloldozta.

Külföldi szemle.

Kolozsvár, márt. 18.

Az angol kormányválságról, illetőleg az irlandi egyetemi-billnek martius 11-én az alsóházban tárgyalásáról, azok után, miket már e tárgyban jelezttünk és kiemeltünk, még a következő részleteket közölhetjük: Wilson Pathen ezredes főleg azt rosszalta a törvényjavaslatban, hogy az egyetemről kizárja az egyes tudományokat, pl. az orvostani, mely Irlandra nézve egyike a legfontosabbaknak. O'Reilly, mint irlandi katolikus, constaltá, hogy a katolikusoknak nincs egyetemök: „A mint én kénytelen voltam — ugymond — tanulmányaimat külföldön folytatni és végezni, kénytelen vagyok gyermekeimet is külföldön taníttatni és így van ez ezer más emberrel is. A „Queens Colleges“ mit sem használnak a katolikusoknak. Eltekintve vallástalan lellegüktől, tudományos igényeiket annyira alászállítják, hogy a tárgyaknak legkisebb értékök sincs. Az ireknek nem lehet közönyösséget szemőkre vetni a tanügy iránt. Az irlandi farmersfu ép oly tudományszomjas, mint sokra dicsért szomszédja Skótiában.“ Raikos gunyosan szólt a Gladstone féle vallási „paritás“ ürügyéről. A javaslat minden irlandit egyaránt, vallásilag tudatlanná akar tenni. A javaslat ellen — a Disraelit kivéve — leghosszabb és legherve-sebb beszédet tartotta Bouverie ezelőtti miniszter. Ő Gladstone javaslatát „nyomorult rossz“-nak, „botrányos rossz“-nak nevezte. A javaslatról szólni, általában igen nehéz, miután a különböző miniszteri nyilatkozatok után nem tudni, hogy tulajdonképen miben áll. Különös epésséggel ostorozta Bouverie a kormánytagok között tapasztalható egyetlenséget. Éles gunynyal bírálta egyszersmind a terv czélszerűtlenségét is. Felhozta, hogy ha majd egy német tanár meglátogatandja a dublini egyetemet s kérdezősködni fog az egyes tanszakok iránt. „Az nálunk nem taníttatik“ — mondá ő — „lesz mindig a válasz — és pedig a tanügy előmozdítása miatt.“ Szavait zajos derűtséggel fogadta a ház. Dr. Johnson az egyetemet oly intézetnek definiálta, „a melyben minden tudomány taníttatik“ s kimutató, hogy ezen definitióval homlokegyenest ellenkezik a javaslat. Nehány jelentéktlenebb beszéd után a conservativ ek zajos tetszésétől kísérve, szót emelt Disraeli. A karzat zsufolásig telve volt hallgatósákkal s a beszéd alatt bejött a walesi, edinburghi és Krisztian

hg. Megjelent továbbá a lord kancellár és Manning érsek is. Miután a törvényjavaslat tételt vette és a "bocskás" alá, hogy a párhuzamos javadalmazást tökéletesen túlhaladott álláspontnak kell tekinteni, hangsúlyozza, hogy ugyanazon befolyás, mely megfosztotta az írlandi egyházat az államiságtól, megtörte a oápa hatalmát is. Gratulált a miniszterelnöknek azon ironikus tetszés miatt, mely azon nyilatkozatát kísérte, hogy a törvényjavaslatot a részletes vitában teljesen átalakítani lehet és bezárja egy erőlyes tiltakozással végző a törvényjavaslatban fektetett veszélyes elvek ellen.

Gadstone a ház néma csendje között állott fel zárbeszédének elmondására. Azzal kezdé, hogy gunyosan gratulált a tory-ek elváltoztatásának és kinttetté az írlandi sinlődő magasabb oktatás oly reformjának sürgős szükségességét, mint melyről a kérdéses tjavaslatban gondoskodva van. Tekintünk át — ugymond — röviden a helyzetet, melybe jutottunk. Mondhatom, a háznak minden oldalán, egyes személyek kivételével, elismertetik az, hogy egy írlandi kényszerhelyzet forog fenn, melyben egy nagy rész, főleg Írland katolikus része szenved. Mi azt kívánjuk, hogy a kényszerhelyzetnek vége vessék, de midőn ezt megkísérjük, azok, kik a szenvedőket képviselik, oly követelésekkel állanak elő, melyeket mi oktalannak tartunk. A bill e kérdés megoldását célozza, melyet nézetünk szerint az ész és az igazság megkövetel. Ezt nem is tagadjuk senki, hanem azzal fenyegetnek, ha mi egy törvényjavaslatot terjesztünk be, mely eddig és nem tovább megy, Írlandban ezért egy zajos és elkeseredett agitációval fogunk megbüntettetni. Én kérdezem önmagamát és kérdezem a házat is, melyik a legjobb út és mód ezen agitáció kikerülésére. Én azt tartom, hogy a legjobb mód, az agitator kezéből a fegyvert, melyet forgat kiragadni és a panaszt, melyet hangoztat, szájából kivenni. És mit tanácsoltak itt a házban az ellenoldalon? Azt, hogy a szönyegen lévő törvényjavaslat elvettessék, s így mi minden további kötelezettség alól feloldassunk. Ez reánk, személyünkre nézve igen kényelmes dolog volna, hogy egyszerűen fölmentessünk köteletségünk től; de vajjon helyese-e az az ország jólle szem-pontjából, hogy a dolgok könnyebb oldalát fogjuk és egy sérelmi pontot, melynek létezését a ház minden oldalán elismerik, mint veszélyes örökséget a következő kormányokra, parlamentekre és évekre hagyjuk magunk után hátra? Reményem, hogy a ház mely oly behatóan s az igazság és szeretet érzelmeitől áthívta tárgyalta és oldotta meg, az ir egyház nehéz és bonyolult kérdését, nem fog visszariadni és hátrálni feladata teljesítése elől, (Halljuk! Halljuk!) Az előttem szözlött t. gentleman azt mondá, hogy nem akarja a pórnépet a kérdésbe vonni és nem akar abból pártkérdést csinálni. Én kiegészitem ezen kijelentést, hozzátéve, hogy ő ennek kimondására kényszerítették, a mennyiben az írlandi képviselők kényszerítették őt, hogy az ő karjaikba vesse magát és ő nem volt képes ellenállani a kedvező körülménynek. (Derűtség.)

Azon párt, mely tory-pártnak nevezetik, a conservatív, egyházi, protestans párt, bármennyire hatalmas is e házban, nem elég hatalmas arra, hogy törekvéseinek egy többség által szerezzon érvényt. De remélik, hogy azok támogatása által, kik azt hiszik, hogy mi merev igazságatlanságot követünk el, midőn megtagadjuk a római katolikusoktól a különös egyház dotációt, kisebbbőségüket többségre változtatják. Meglehet, hogy a tárgyalás alatt levő tjavaslat elvettetik, és ha a megtörténik, kérdem, biztos alap-e ez arra, hogy a jövő kormány ráépítse reményét? Megfelel-e ez az ország nagy államférfiai nézeteinek és alapelveinek? (Halljuk, halljuk!)

Lehetetlen, hogy az ellenzék homlokzatának emberei, kik oly hévvel támadják meg a billt, kivonni akarják magukat azon felelősség alól, mely minden hivatalátvitellel jár. De ha megtörténik is a kormányváltás, — minő politikát fognak követni Írlanddal szemben? Tán elfogják Brighton képviselőjének tjavaslatát, mely az egyetemet a Trinity — College kezében hagyja? Ha ez így fog történni, sokkal nagyobb mint a minővel fenyegettek a jelen tjavaslat elfogadása esetére, mert amaz továbbra is köptelenné tenné a katolikusokat, hogy Írlandban egyetemi fokot elérjenek, mielőtt egy vizsgát állottak ki a Queens Collegeben, mely hat protestans vezetése alatt áll. Nagyon nehéz ily kérdéseket foglaltatni. Én kész vagyok a papoknak, vagy más embereknek szolgálni, de csak a mennyiben ezt az igazság megköveteli. De ezen túl egy lépést sem teszlek, sem papokért, sem másokért. Ha az 1869 és 1870-iki munkálatok feledésbe mennek, ha a béke fenntartására irányzott komoly törekvéseink eredményeképen vihart aratunk, ha a megoldásra tett ajánlatunk kezeinkbe visszadobatik, — akkor arra gondolunk, hogy van még egy hang, mely a tűz pattogásában, az orkán üvöltésében és zajában nem hallható, — a lelkiismeret gyöngéd hangja. Ez hallatni fogja majd szavát, miután mi Írlandnak igazságot akartunk szolgáltatni, a legjobb szándékkal a mennyire emberi gyarlóságunk ezt megengedte. E hang ajánlotta a parlamentnek e munkálatot. Miután kezeinkbe vettük az eke szarvát ne nézzünk már vissza. Ne engedjünk személyes meggyőződéseinkre legkisebb be nyomást sem azoknak balga fonáksága által, kiknek éppen segítségére akartunk lenni, s ne társztassunk vissza magunkat a már kezünkbe vett

feladat megoldásától. A mint megkezdettük, úgy végezzük is be a munkát.

Erre szavazás alá bocsátattott az egyetemi bill s mint már tudjuk, 287 szavazattal 284 ellenében mások szerint 282 vel 274 ellenében elvettetik.

Magyar színészet.

(N. — r.) Hogy a valódi szóp mindig megteszi a maga hatását s hogy az örök ember abban, mit a teremő lángész lopott ki lelkéből, mindig fölsimeri önmagát, mely gyönyörrel lehetett észlelni a hétfői előadáson. Moretonak „Közönyt közönyel” című klasszikus vtjátékát adták. A lélektani buvárlatnak utólrhetlen művészete tündökli e darabban. Mintha egy fensőbb hatalom varázskéze alatt állának benne az emberek. Mintha a test bilincseit feloldva, alakjuk átlátszóvá lenne, ugyanígy, hogy szíveik legtitkosabb redője tárva áll, eszméleők legkisebb mozdulása észrevehetővé válik nekünk. Bizony, a művészet magas foka van e műben: bár csak az előadás is oly magaslatra emelkedett volna! Ezt azonban egészben véve éppen nem mondhatjuk.

A mű főalakját, donna Diánát Boér Emma játszta.

Tagadhatatlan, hogy Diána a legnehezebb jellem szerepek közé tartozik s évek hosszú során át folytatott beható tanulmány alig elégséges arra, hogy lényének tartalmát teljesen ki lehessen meríteni; de ha az ember gyakorlott, értelmes színész, növel áll szemben, megvárhatja, hogy a mint a jel lemalkotás egyes pontján megbirta a dolog mélyére ható figyelem erejét, úgy ne csak fölfogja a jel lemet egész mivoltában, hanem fölfogása is érvé nyessüljön ábrázolásában. Boér Emma ha nem is fogja föl egészen donna Diánát, de fölfogásának néhol mögötte maradt kifejező képessége. A Diána jellemfejlésének két végpontja: az ascetizmussal szomszédos, téves kedélyi szigor és a legyőzettség s szerelem hatalma által. E két végpont között a fejlődésnek három lényeges momentuma van: a kíváncsiság, a hűség, és a féltékenység. Gazdag drámai anyag, melyet Boér Emma nem tudott teljesen fel dolgozni. A hűség és féltékenység jeleneteiben eléggé helyén volt, a legyőzettség is kellemel tudta kifejezni: de míg a kíváncsiságot, a Carlos észre nem vett tettetéséből származó meglepetést előbb hibásan, mert megvetést mutatott, később halványan tükrözé vissza, a bíráló szigor, melylyel Diana mintegy élet nézetét nyilváníti ki, néha elmosódott játékában. A méltóságos magatartásról, mely Diánának erős jellemvonása, gyakran megfedkedett. Hol a Diána jellemfejlődése culminál, hol indulata szenvedélylyé nő, az átmenetnél a hűságból a féltékenységre pedig éppen elhagyta az erő Boér Emmát. Lázás kitörés helyet csak megütökzést, bátortalan vonaglást láttunk; stb. stb. A mily tartalmas ama jellem, oly sokat is lehetne a játékról beszélni. E szűk teren azonban legyen elég röviden csak annyit mondani, hogy Boér Emma nem mindenben volt nagyszabású Donna Diána.

Kovács mély értelemmel játszta Carlos-t. A Mátrait helyettesítő Halmi (Polilla) meglepetést csinált nekünk; no úgy is játszott, hogy a csere ellen nincs kifogásunk. A többi szereplők is betöltötték nem nagy jelentőségű szerepeiket. A meglehetősen számú közönség a finom műélvezettől jó hangulatban töltötte az estét.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, mart. 17. 1873.

Gizella főhercegnő egybekelése tárgyában 15-én délelőtt értekezlet tartottat a főudvarmesteri hivatalban, melyben megállapítottat a menyegzői ünnepély alkalmával követendő szertartás. Ez végleges jóváhagyás végett a király elé fog terjesztetni.

Czerny, erd. muzeum-egyleti könyvkötő, műveit, melyek a bécsi világkiállításnak könyvkötészetünket bemutatja, alkalmunk volt látni s valóban kiváló gyönyört találtunk bennök. A város megbízásából ugyanis Czerny Jakab Elek „Kolozsvár történetének” három példányát kötötte be, egyet a Királyné, egyet gr. Péchy Manó s egyet Simon Elek, a pályadíj kitűzője számára. A hat diszkrét között nehéz választani. A Királynének szánt példány setét meggygyszín bársonyba van kötve, gazdag ezüst disztvényekkel, melyek részint a halványbarna chagrin körítvényen nyugosznak. A közepet elfoglaló elefántcsont czimer táblát Kolozsvár város ezüsből vert czimere díszíti. Meglepő szép az arany metszetű könyv-szél, bevéselt ábrákkal s az arany alapon cizellirozott kék virágokkal. Az ezüst disztimányokat a mester rajzai szerént, ifj. Dutmár készíté. A gr. Péchynek szánt példány kötése vadgalambszín chagrin, fenyezett börparkányzattal, broaz disztimányokkal, szintén bevéselt arany-metszettel. — Legegyszerűbb, de szintén kiváló izléssel készült kötés a harmadik, Simon Eleknek szánt példány, setétbarna, chagrinbe, elő lapján a cserkoszorutól körített városi czimer. E művek oly szabatosan és valódi finom izléssel vannak készítve, hogy iparunk büszkén mutathat rájuk.

Özv. Maczedonffy Papp Ferenczné a Kolozsvárt felállítandó g. cath. román leánynövelde javára 270 frtot adományozott. —

A sőtatér kezelői állomására, Dr. Haller Károly lemondása folytán, az igazgató választmány Kövry László urat nevezte ki.

A Kaukaszban nagy összeesküvésnek jutottak nyomára.

„Egy színház barát” a következő sorok közlésére kért föl bennünket. „Színházi szerződések” általában nem valami megnyugtató hírek kerin genek. Már magában az, hogy még eddig semmi bizonyost nem tudhatni, nagyon meggyengítette a közönség reményét. E halogatásoknak bizonyára nem lesz valami jó eredménye, mert annyi áll, hogy a jobb színészek nagy része már elszereződött ide-oda, s ha még tovább is így megy, nekünk valószínűleg csak a maradék jut. Kíváncsiak volnánk tudni, ha vajon Kovács Gyula van e, és mily befolyással a szerződésekre? Tény, hogy az idei szintársulattal nagyobbára az ő befolyása alatt szerveztetett, s pedig úgy, hogy magával a szintársulattal meg is lehetünk elégedve. Éppen azért kíváncsiak vagyunk tudni azt, hogy a szállongó híreknek, ha ugyan alaposak, egyik oka-e Kovács Gyula?

A Cserebogár a közgazdaságban. Würtemberg királyságban 231 millió cserebogarat pusztítottak el, mint egy bizottsági jelentés előadja. Ez került 15,604 forintba. Az így megakadályozott kárt évenkénti 14 millióra számítja dr. Sager tanár. Számítása a következő: Egy cserebogár után átlagosan 10 báb származik s ezek mindegyike 3 évi fejlődés alatt 2 font növény anyagot pusztít el — e szerint ama 231 millió cserebogár utódjai 46 millió font növény anyagot emésztettek volna föl, mit a széna árak szerint számítva kijön a fentebbi károsszeg. — Boldog Würtemberg, holilyen bogarakkal is küzdeni ráér a közgazdaság!

Légy sima! Az orvosi vizsgán bizonyos betegség különböző fokainak gyógykezelése iránt faggatta az x-i egyetem egyik kitűnő tanára a fiatal Aesculap. A betegség télopontjához, a krisishoz érve kérde: Mit tenne ön ez esetben? Mire az amice hosszasan gondolkodás után felel: „Én biz’ isten tanár urért küldenék.” — És az amice tudorá ütöttet.

Árvíz borítja a Rába és Rábcza mentében fekvő 5 megyét igen sok helyütt; a Rába még a múlt héten kiáradt s tetemes károkat okozott, különös Ó-asszonyfánál. Emberélet is esett áldozatául. A veszély egyre nagyobbodik; termőföld nagy része víz alatt fekszik, sőt néhol a falvakba is behatolt már. Így tavaszi vetés idején a kár fel számíthatatlanná növekedhetik; s eddig már két millióra rug.

Kozák fogás. Az orosz ezredek közt husz huszonöt évvel ezelőtt, mikor még nem szeltek vasutak a minden oroszok hatalmas urának birodalmát, egészen divatba jött, hogy csapatát helyezéseknél az ezredes urak zsebre dugták az e czélra nyert szép összeg pénzt s kölcsönösen lemet szetvén az egész ezred egyenruhájáról a számmal jelölt gombokat, azokkal egymaguk költözködtek át a számokra kijelölt állomásokra, hol első gondjuk volt új ezredüket ellátni a magukkal hozott gombokkal. Az ezredek tehát maradtak régi helyükön s csupán a gombok s az ezredes urak cseréltek helyet.

Kéjntazás Spanyolországban. Londonban egy élelmes vállalkozó kéjntazást rendezett legközelebb Spanyolországba, s mint természetes, több százan indultak utra. — Alig hagyta azonban a vonat háta mögött a spanyol határokat, midőn közelből és távolból sűrű puskaropogás döngött utána. Valladolidba érven, a vonatvezető elkiáltja: Valladolid!.. husz percz! — Azonban sehol senkiesem adott életjelt a vagonokból, mi különösnek tűnván fel, betekintenek az ablakokon s ime az összes vagonokat üresen találják. Belépve a mi angolainkat mind a padok alá rejtőzve lették s alig birták velők elhitetni, hogy teljes biztonságban vannak és nincs mitől tartaniok.

Liszt levele III. Napoleonról. A párisi Ordre Liszt következő levelét közli, melyet az III. Napoleon halála után Sayn Wittgenstein hgnőhöz intézett.

Pest, jan. 10. III. Napoleon meghalt! Egy nagy lélek, mindent átkaroló értelmiség, valódi életbölcsesség, gyengéd és nemes jellem — s egy szerencsétlen rendeltetés. Megkötözött Caesar, de közel rokona az isteni Caesarnak, ki a földi hatalom eszményi személyesítője volt. 61-ben egy meglehetősen hosszú beszélgetésközben így szólt hozzá Napoleon: „úgy érem néha, mintha száz évnél is idősebb volnék.” Én azt mondanék neki: felség önmaga egy század. Én valóban akkor igazán azt hittem s hiszem most is, hogy Napoleon kormánya korunk szellemének s igényeinek a legmegfelelőbb volt — magas példákkal járt elől s nagy tetteket vitt véghez; amnestiákat adott, melyek teljesebbek voltak bármely kormányénál; az egyház védelme Rómában és más országokban; Páris és sok más francia városok megiffjtása; a krimi és olasz háború; a nagy párisi világkiállítás s a részletes kiállítások felvirágzása; a munkásszótály és a földművelők sorsának és jövőjének szemügygyel tartása; a tudósok és művészek buzdítása és azok iránti bőkezűség: ezek mindmegannyi historiai factumok, melyeket, a császár kezdeményezett s melyeket bármily nehézségek is gördültek utjába, keresztül is vitt. E tényeket nem törlik el a szerencsétlenség csapásai, bármily

súlyosak lettek legyenek is és egykor, az igazságosság napján, Franciaország el fogja hozni Angliából III-dik Napoleon koporsóját s dicsőöségesen fogja — nagybátyja koporsója mellé helyezni. Hízeltés nélkül mondhatni, hogy a császár egész életében gyakorlta ama magas és tulajdonképpen egy jelentőségű erényeket, melyeket jötevőségének, k e g y e s s é g é n e k, b ő k e z ü s é g n e k n e m e s l e l k ü s é g n e k s a d a k o z á s n a k n e v e z n e k. Jellemének szép vonásai között gyakran kiemelték állhatatos, finom és megható háláját azok iránt, kik neki valaha szolgálatokat tettek. Egész alázattal iparkodom őt e tekintetben követni, kezdvén magánál, midőn áldom az ő emlékét és imádkozom érte a kegyelem istenéhez, ki gondoskodott arról, hogy a népek felgyógyuljanak sebeikből.

Szucsáky és Tótmayer kirakatában is látható egy kabát, mely a világkiállításra készült. A pontos munka megérdemli a megtekintést.

Statistika. A márcz. 15-diki ünnepélyről azt táviratozták a pesti lapoknak, hogy a beszédet 6000-en hallgatták; a „Magyar Polgár” tegnapi száma már alább száll s csak 5000—6000 emberről tud; a „Kol. Közlöny” „úgy itéli, hogy a közönség száma 2000-en feljúl volt, 3000-hez közel, de több aligha” — sőt „ha a kíváncsiság osztályrészét le számítja, marad ott még ezeret meghaladó polgár”. A „Kelet” szemmértéke már csak 600—800 résztvevőt látott. Tessék aztán az olvasónak eligazodni ez adatokon. — Az is érdekes adat ez ünnepély jellegéhez, hogy e felhívás „pártkülönbség nélkül” szólott Kolozsvár polgáraihoz, a „Magyar Polgár” pedig az ünnepély után azt írja, hogy „legelől az ellenzék diszszelyem zászlóját” vitték. Hanem azért nem egy párt szerepelt ott. .

Hegedűs István pedig azt mondta többek közt temetői beszédében, „hogy (a nemzet) föl nem ocsudott (1848-ban), daczára Széchenyi Kassandra-szavának: de jól tevő; mert az önfeladás vitte a szent tusába, hol buknia kelle a végzet ítélete folytán; de melyen át nem menni szégyen lett volna; így megbukott, elesett a küzdelem mint a trágikai hős, de megdicsőült az e s z m e.” De csak nagy vigasztalás is az egy nemzetnek, ha a jövő kor Sophoklese, bukása, elesése után, — tragédiát írhat róla. Azért tehát, ti politikusok, csak vezessétek egy a nemzetet, hogy szégyent ne valljon, s mindenesetre megbukjék, mint a trágikai hős, mert a megsemmisült Magyarország romjain majd megdicsőült az — eszme!

(Beküldetett.) Tisztelettel figyelmeztetjük a városi előljárást, hogy ha a városi rovatalt pontosan megfizetjük, meg is követelhetjük, hogy ne dobják drága pénzünket a sárba. Már pedig jó részben ez az eset, midőn a város ezereket fizet a gáz-társulatnak azért, hogy ne világítson. Így például mult vasárnap, a redouti hangverseny alkalmával, az egész Monostor-utca egyiptomi setétségben uszott, még esti 8 órakor is. Van ugyan fizetett gáz felügyelőnk is, s mégis a setétséget drága pénzen kell megvásárolnunk.

A „KELET” magán-távirata.

Feladatott Pesten márcz. 18. 10 ó. 30 p. d. e.

Érkezett márcz. 18. 10 ó. 50 p. d. e.

A képviselőház tegnap megkezdé a személykereseti törvényjavaslat tárgyalását, az ülés roppant érdekeltség közt kezdődött. Ghiozy Kálmán fényes beszédben védte a javaslatot, melyre különben baloldali nem szavaz; azután szólott Lőnyai, kijelentve, hogy ellenzi a javaslatot, de nem szavaz ellene. Több baloldali a javaslat ellen szölvá, Kerkapoly kezdte beszélni, de beszéde befejezését mára kelle halasztania. Ma a vita folytatattatik.

Andrássy csak pár nap múlva jön Pestre.

Német-francia kormányok tegnapelőtt a hadi sároz utolsó milliárdja francia terület kiűritése ügyében egyezményt kötöttek, mely szerint Verdun kivételével a németek július elején elhagyják Franciaországot, s a francziák a sároz utolsó részletét szeptemberben lefizetik.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Márt. 7-án 5% Metalliques 100 frt. 71.—. Kamat —. Nemzeti kölcsön 100 frt. 73.50. 1860. Kölcsön 104.80. Bankrészvény 981. Hitelin-tézeti részvény 334.70. London 10 ft. st. 109.20. Ezüst 107.80. Cs. kir. arany —. Napoleondor 871. Urbéri kötvények: Magyarországi 81.50. Temest 80.— Erdélyi 79.50 Horváthországi 83.25.

Felelős szerkesztő: Szász Béla.

Hivatalos.

Sz. 403. 1873. (135) (2—3.)
Pályázati hirdetés.

Udvarhelyszék homoródi járása 7
körjegyzői állomására ezennel pályázat
nyitattik.

Mindenik állomás javadalma kü-
lönbség nélkül 400 frt. fizetés és ter-
mészetben kiszolgáltatandó lakás.

A választások tartatni fognak:

1.) Bágy, Dálya, Ege, Jásfalva, Ká-
nyád, Miklósfalva, Szentlászló, Ábra-
hámfalva és Sándorfalva községekből
alakított körre nézve Dályában, mint
közponon 1873 **április 2-án**.

2.) Derzs nagyközségben **április 3-án**.

3.) Lővéte nagyközségben **április 5-én**.

4.) Almás nagyközségben **április 6-án**.

5.) Hom-Keményfalva, Abásfalva,
Szentmárton, Recsenyéd. Szentpál és
Szentpéter községekből alakított körre
nézve H.Szentmártonban, mint közpon-
ton **április 7-én**.

6.) H-Karácsonfalva, Oklánd, Ujfa-
lu, Városfalva és Jánosfalva község-
ből alakított körre nézve Oklándon,
mint közponon **április 9-én**.

7.) Arvátfalva, Patakfalva, Felek-
falva, Kénos, Lokod, Gyepes és Re-
mete községekből alakított körre nézve
Patakfalván, mint közponon **április 10-én**, mindig **délelőtt 9 órá-
tól** kezdve.

A pályázni kívánók az 1871 évi
XVIII. t. cz. 74. §. értelmében ezen
törvényhatóság szigorló bi-
zottságának által kiállítandó bizo-
nyítvány és más törvényszabta kellé-
kekkel felszerelt, sajátkezűleg irt fo-
lyamodványait a **kitűzött ha-
táridőket megelőzőleg 48
órával**, alólírtok adják be, vilá-
gosan kijelölve, hogy mely kör-vagy
körjegyzői állomásra kívánnak pályázni.

H-Szentmárton, 1873. mart. 12.

Jakab Gyula.
dülő.

Sz: 3451. 1872 (133) (3—3)
polg.

Arverési hirdetmény.

Alólírt kir. járásbíróaság részéről,
közösziré tétetik, miszerint a 3451.872
szám alatti végzés folytán, a Bécsi cs.
kir. hitelintézetnek, képviselő ügyvéd
Tompá Károly által, Csűrűlyán László
és 66 érdektársai ellen 1414 ft. o. é.
tőke s járuléka erejéig bíróság le-
foglalt és 1833 ft. o. é. becsült ló,
tehén, ökör, bornyu, juh s több más
nemű ingóságok nyilvános árverezés
utján a bíróság székhelye előtti piaci
téren folyó 1873 **martius 29-én
délélőtti 9 órakor**, szükség ese-
tére a tkt. 406 §-sa értelmében bees-
áron alól is le fognak adatni.

A tordai kir. járásbíróaságtól.
Tordán mart. 13-án 1873.

Abt Ernő,
kir. járásbíró.

(131) (2—3.)

Egy szegény reform. tanító
12 éves egészséges leánya
egy emberszerető családhoz örökre,
vagy díj nélkül szolgálatra több évre
ajánlatik. — Bővebb felvilágosítást ad
Czinecz András számtartó, Kolozs-
vártt piaci Antos-ház.

Galéne-befecskeendezés.
Gyógyít fájdalom nélkül 3 nap alatt
mind a húgyesó kifolyást, egy most
keletkezett, valamint kifejtett és
(445) egészen idültet. (16—52)
Központi fürőkár az osztrák-magyar
birodalom számára:
Maager Vilmos, Bécs,
Bäckerstrasse 12. sz.
1 üveg ára használati utasítással:
3 ft 70 kr.
Posten: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerésznél.

(136) (1—3)

Eladó mén.

Gr. Spannoch Károly gerendi jó-
szágában egy 4 éves, arany sárga sző-
rű angol mén van eladó. Értekezhet-
ni, bérmentes levél által, vagy szemé-
lyesen, Gerenden a gazdatisztal.

Az előpataki hajtó pezsgő-porok

magukban foglalják a híres előpataki gyógyforrások oldó vegyalkat részeit
és ezen ásványvizek gyógyhatását fokozott mértékben bírják.

Különösen kitűnő hatása van e porok használatának a gyomorhuruban, csomórben, gyomorgyöng-
sében, étvágytalanságban, gyomorpufladásban, emésztési gyengeségben, gyomorgörcsben, zihálásban (túlcsós
gyomorsavban), vagy is az ugynevezett mellégésben; továbbá máj- és lépduaganatban, az epe rendetlen el-
és kiválasztásban, epedugulás-szerűség és epékövek ellen és az ezen állapotokból származó makacs sárga-
ságbán, úgy nemkülönben a test alkatrészei gyengen oldó, hűsítő és csillapító természetűek; ugyanazért huzamo-
sabb idősre is vesztély nélkül használhatók, — miről a bel- és külföld több orvosi és tudományos tekintélyei
és anyamék idült takarójában és duaganatban, fehérfolyásban, méhvezérekre hajlamban, szédülésben, fő-
és mellhezi vértörődásban, makacs csuklásban, rásztkörben és méhszenyben (hypochondria és hysteria).

E porok nélkülözhetővé teszik az ingerlő hatású drasztikus hashajtó szereket. Hatásuk biztos, szelíd
és fájdalommentes, mivel alkatrészei gyengen oldó, hűsítő és csillapító természetűek; ugyanazért huzamo-
sabb idősre is vesztély nélkül használhatók, — miről a bel- és külföld több orvosi és tudományos tekintélyei
és számos betegek elismerő nyilatkozatokat küldöttek be.

Ara egy 12 adagot tartalmazó doboznak használati utasítással **1 ft. o. é.**
Kaphatók e porok minden jelesb gyógyszerertárban és minden jelentéke-
nyebb ásvány- és fűszerkereskedésben.

**Főraktár és szétküldési iroda Brassóban Száva Gerő-
nek a „koronához“ címzett gyógyszerertárban.**

(135)

1—3

SIMAY ÉS WERNER

Nagy-Enyeden.

Egész tisztelettel ajánlják a n. é. helybeli és vidéki közönségnek nagy vá-
lasztékú legújabb kelmékkel ellátott

női és férfi divatraktárukat.

Mint hogy pedig minden időszakra, s különösen a jelen tavaszi
idényre személyesen tett bevásárlás folytán üzletünk a legújabb kelmék-
kel van ellátva, mit messzre terjedő összeköttetéseink lehetővé tesz első
kézből vásárolni, mely által azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a n. é.
közönségnek mindig a legjutányosabb árak mellett szolgálhatunk, miről a
bevásárlásnál minden t. cz. vevőnk meggyőződést szerezhetnek.

Tájékozás végett ujonnan érkezettek árjegyzéke:

Jó mosó percalinok 22—28 krig.	Legújabb szörkel- mek 24—40 krig.
Angol percalinok és eretónok 28—35 „	Legfinomabb ször- kelmek 50 krtól 1 ftig.
Batizok és Jaco- nettek 20—33 „	Gyapju-szövetek % széles 1 f. 25 krtól 4 f. 50 krig.

Továbbá nagy választékú valódi rumburgi és morvaországi lenvás-
znak. Legjobb minőségű selymekkel, ugy minden üzletünkhöz tartozó
árak, dus választékban találhatók. Kiházasítási, vagy nagyobb bevásá-
lásoknál különös előny adatik.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek

SIMAY és WERNER

N-Enyeden. Üzleti helyiség főtér, Winkler-ház.

(117) (4*)

**Gazdasági és kert-
veteménymagvak**
Lucerna francia.
magyar.
Lohere Steier.
Burgundi répa.
Tartó répa.
Bukföldy.
Fűmag, francia és angol.
Ákaszmag sat.
Mindenmint kerit ve-
teménymagvak, s mint
egy 300 fellelegújabb Vtár-
magvak, legjobb minőségben
és jutányos áron.
Szentánnosi és Veisz
Kolozsvártt.
Ugyanitt találhatók valódi
Bttemények, kerit eszté-
zők és Tax-féle Zsebkések.

Legkitünőbb szepítő-szerek.

Dr. BÉRINGUIER L.
KORONA-SZESZE
(A kölni víz quintessentiaja.) Eredeti üvegesdobban
1 ft 25 és 75 kr.
Kitűnő minőségben nemcsak mint illat- és mosó-víz, hanem mint dicső gyógyszerő segédzer, mely az
elésztereket tisztít és erősíti.

Dr. Borchardt orvost. NÖVÉNY-SZAPPANA.
Az arczbőr szépitésére és épsentására, és minden bőrtisztatlanság ellen, valamint mindennemű fűrdőkhöz
nagy sikerrel használható.
Lepecsételt erdelti csomagokban **42 kr.**

Dr. BÉRINGUIER NÖVÉNYI HAJFESTOSZERE.
(Teljes tokban kefék és eszésszékkel 5 ft.)
Mint tökéletesen csészserűnek és teljesen ártalmatlannak ismert szer a hajak és szálak, egy a szemöldök minden
áryazatú színe való törzés szerinti tartós befestésére.
Eredeti darabja **50 kr.**

Dr. LINDES tanár növényi rud-hajkenőse
fokozza a haj fényét és hajlékonyságát, alkalmas egyezsmind a hajdomoknak épen tartására
Eredeti darabja **50 kr.**

Dr. Béringuier növénygyökér-olaja
A legalkalmasab használatra elégséges üvegesdobban **1 ft. o. é.**
A legalkalmasab növénysszerűek és legbiztosab szer a fogak és foghús épsentására és tisztítására; e pásta
egyszermind az egész szájfürnek igen jótékony üdöségét kölcsönöz.

Dr. Suin de Boutemard Fogpasztaja
egész és fél csomagcsokban **70 kr. és 35 kr.**
A legjutányosabb, legkényelmesebb és legbiztosab szer a fogak és foghús épsentására és tisztítására; e pásta
egyszermind az egész szájfürnek igen jótékony üdöségét kölcsönöz.

Balzsamos olajbogyó-szappan.
Mint szelíd és hathatós mindennapi mosódszer, még a leggyöngyűbb bőrt hűlgyek és gyermekek számára is igen ajánlatik.
Eredeti csomagban **35 kr.**

Dr. HARTUNG
CHINAMIRISZ OLAJA
A haj tenyésztésére és szépitésére a legjobb chinamirisi lefűsége balzsam-olajjal.
Ára **55 kr.**

Dr. Hartung NÖVÉNY-HAJKENŐCSE
A legbáthatos, táphlabb folyadékok és növénysszerűekből, a hajnövelés előmozdítás-
ra és elészterére. Ára **55 kr.**

Valamennyi fentebb el-
retekben elbizonyított tárgy-
hatók: Kolozsvártt: **WOLFF J.** és **ENGEL J.** gyógyszerertárnál, valamint: Beszterczén: Kélp
Ferenéz; és Dietrich & Fleischer. Brassóban: Steiner F.; Jekelius Ferdinánd és Fabik Ede gyógyszererték. Dévian: osniak A.
Dészen: Krömer Samu. Fogaras: Magay A. Gusztáv. Nagy-Enyeden: Horváth Ferenéz. Kézdi-Vásárhelyt: Fajér László. Kö-
halomban: Szentpéter János. Maros-Vásárhelyt: Fogarasi J. D. Medgyesen: Breckner Károly; és Vándor & Brandach. Se-
resvártt: Mischbacher J. B. & Áni. Sz-Ujvártt: Plaschitz & fia gyógyszer. Sz-Bégenben: Kinn János G. és Wachner Trángott.
Szász-Sebesen: Weisssórtel Ad. G. Szebenben: Zöhner J. P. és Lutz János. Székely-Keresztúron: Binder Márton. Sepsi-Szent-
györgyön: Vityayos Béla. Sz-Udvarhelyt: Kauntz J. A. gyógyszer. Szeredában: Gözsy A. Sz-Somlyén: Ruszka Ignác. Tor-
dán: Velits G. és Wolff G.

Nyomatott Stein János m. k. egyetmi nyomdász betűfűvel Kolozsvártt.

Stein Jánosnál Kolozsvártt megjelent s általa minde
magyarhoni könyvtárusnál megszerezhető:

Kukliné Prédikációi

Néhai **KUKLI JÓNÁS** hátrahagyott irataiból összeszedte **KUKLI
JEREMIÁS.** Ára **1 frt 20 kr. o. é.**

TARTALOM: Bézvezetés. 1. Prédikáció. Kukli uram egy jó barátjának ötven forintot köl-
nözött. 2. Préd. Kukli uram egy jó barátjának a kávéházban mulatott s „annyi pipafüstöt hozott ha-
a menn iföl egy tiszteletes asszony épen megfufadhat“. 3. Préd. Kukli uram néhány jó barátjával
„három rózsánál“ talált vacsorálni. 4. Préd. Kukli uramat az ágyból költik fel, hogy Kapornayt
örhelyről kiváltsa. 5. Préd. Kukli uram éjféltől az ebéltőben mulatott egy jó barátjával. 6. Préd.
Kukli uram az esenyőt odáta egy ismerősnek. 7. Préd. Kukli uram az ellen emelt szót, hogy ebéd
ne főzzenek puliszkát, hanem vagy sült legyen vagy valami tészta. 8. Préd. Kukli uram bedőlött
„kaszinóba“. Kukliné asszony méltatlankodik is kandi is. 9. Préd. Kukli uram a „zöld sipkához“ s
kereszt Kapornayval. 10. Préd. Kukli uram ingombjairól. 11. Préd. Kukliné asszony azt tanácsol-
jó volna leltem anyámat rábírn, hogy lakják velünk“. 12. Préd. Kukli uram kissé későskén tal-
ván haza jöni, csak kirukkol vele, hogy ezután külön kapukulcsot csináltat magának. 13. Préd. Kukli
né asszony édes anyjánál volt látogatásba; Kukli uram pedig ezen öröndetős alkalommal estélyt ad.
14. Préd. Kukliné asszony egy véli: ideje volna már a gyermekek számára nyári ruhát készíttetni.
Préd. Kukli uram megint későre jött haza; Kukliné asszony előbb méltatlankodik, dühög; majd ol-
doz. 16. Préd. Keresztelni kéne s Kukliné asszony keresztapákat válogat. 17. Préd. Kukli uram az
len merészt volt szót emelni, hogy a szobaföldét nem kéne oly gyakran surroltatni. 18. Préd. Ku-
li uram sétálni ment a feleségével s egy nőszemély még pedig Kukliné asszonynál fiatalab (és szebb) n-
személy köszöbnek. 19. Préd. Kukliné asszony úgy véli, hogy „szép volna, hogy egybekelőknek n-
napját fenntartanák“. 20. Préd. Kukliné asszony egy új kereskedelmi czikket fedezett fel. 21. Préd.
Kukli uram a menyegző emlékre adott ebédem nem úgy viselte magát mint egy férjhez illik“. 22. Préd.
Kukliné asszony „akkor találta volt kihunni a lábát a házból és elmenni vásárolni, a mi
Kukli uram ebédre jött haza, mivel a házasszonyra sokasokát kellett várakozni, férje ura ezen „el-
rása“ ellen szót talált volna emelni. 23. Préd. Kukliné asszony csak azt akarja tudni, hogy a nyár
mennek-e tüdőre? 24. Préd. Kukli uram magát az uton nem úgy viselte, mint egy tiszteletes férj
illik. 25. Préd. Kukli uram „gombáskodásról“. 26. Préd. Kukliné asszony színleltat. 27. Préd.
szábhelyi fatumok. 28. Préd. Kukliné assz ny megunta Budán s rendkívül ohajt na „egy kicsit Bé-
be it felrándulni“. 29. Préd. Kukliné asszony haza indul. A Kukli uram „szívtelensége“, miszer-
nem akart felesége számára Drezdából „holmi apróságokat beemprészn“. 30. Préd. Kukliné asszon-
haza érkezett, de a ház (természetesen) „fenekestől fel van fordulva“. Kukli uram önvédelem gyan-
egy könyvet ragad s olvasni kezd. 31. Préd. Kukliné asszony különönböző tervekkel áll elő; alatt kez-
majd fejebb emelkedik, majd megint alusszik, míg végre a „paradicsomba“ jut. 32. Préd. Kukliné as-
szony unja magát a paradicsomban. Észerevesi, hogy pöccgér jár a konyhába. Nagyon is illendőn
találja, hogy Kukli uram „ékipázt“ állitson. 33. Préd. Kukliné asszony értekez a szolgálatról Al-
ában, különösen pedig arról, hogy milyen gyalázatosan viselte magát Kukli uram ezélt tiz évvel.
Préd. Kukliné asszony keservesen panaszkodik, hogy Kukli uram visszaélt neje bizalmával. 35. Préd.
Kukliné asszony megrágtat, hogy Kukli uram a Tisza szabályozási társulatba beállott. 36. Préd. Kuk-
né asszony gyanitva, hogy Kukli uram végredeletet készített, „csak mint felesége“ ohajtán tudni
hogy őt illetőleg miként rendelkezett. 37. Préd. Kukli né asszony „egy hallotta, hogy Kukli uram bi-
árdó-asra adta magát“. Utolsó prédikáció. Kukliné asszony meghült; a vékony cipő tragód-
ája. Utóirat.

Ajánlás

a két magyar hazában minden férjnek!

„Nagyon tisztelt kolléga uraimék!

Huzamos tapasztalatból tudom, hogy egy házánál csak akkor szivesen látó
vendég valaki, midőn mind a házi ur, mind a házi asszony előtt egyiránt kedvesség-
ben van. — Már pedig én (azaz hogy nem személyesen, mert azért felsségem nehez-
telne meg, hanem e könyvem által képviselve) mindnyájuk házában ohajtának ma-
gamnak egy kis zugocskát, kivált estve a tüzhely mellett. — S most épen azt aka-
rom mondani, mily elkerülhetetlen valami e könyv minden házaspárnak.

Önök kedves kolléga uraimék, vagy az én megboldogult Margit ányom esz-
ládából vetek maguknak nőt, vagy nem. — Az utolsó esetben még képzetők sine
arról, mily velökig hatók e predikációk: vegyék hát meg, mert ezek önök előtt eg-
merőben ismeretlen földet, egy új világot tárnak fel, s megtanítják kolléga uraimé-
kat illőleg elismerni és becsülni azon esendőséget és boldogságot, melylyel a jósa-
gos és ingeny kegyelméből megajándékoztá; akkor tehát boldogabbak lesznek. A jósa-
nem remélt esetben pedig, ha tisztelt kolléga uraimék az általam imint felállított al-
ternativa első felében volnának, azaz, ha megboldogult ányóra valamelyik huga vagy
elv- és szellemi rokona jutott volna életpáru! — a mi hibetellennek látszik, de meg-
sem lehetetlen — vegyék meg önök e könyvet, és olvassók reggel és estve, meg
higgyék meg, a házasszevi gyögmód, kivált a belső bajokban, mind a menny
gyögmódok felett nagy elsőséggel bír; hisz már ósapáink megtaníthattak volna rá
„szegyet szeggel.“

Szóval könyvemet ajánlom mindnyájuknak és kolléga uraim, minden rang-
kor és állapot különbség nélkül, maradván

Nagyon tisztelt kolléga uraiméknak

holtig hű kollégájuk,
Kukli Jeremiás.

Helység névtár.

A királyhágón inneni rész
(Erdély)

községeinek betűrendes névtára.

A közigazgatási és legújabb törvényszéki felosztás szerint, a posta-
kerületek, adóhivatalok és az orsz. vásárok kimutatásával.

Hivatalos adatok után összeállította **B. L.**

Ára **1 frt. 50 kr.**

Ezen 10 nagy ivre terjedő munkával, a melyben az eddigi hasonló munkákban előforduló hi-
nyok gondosan pótlva vannak, nem csak hivatalnokoknak, hanem általában minden ügyes-
embernek egy nélkülözhetlen kézikönyv van nyujtva, a melynek becsét főleg azon körülmény emélt,
hogy a helység-nevek az Erdélyben divó mindhárom nyelven előadók s a betűrendben akármely elne-
vezés alatt feltalálhtók. Általában oly mű ez, a mely az állami életben előforduló bármely körülmé-
ny közt pontosan kijelöli a községek politikai, törvényszéki, adóhivatali, továbbá utolsó postai ho-
vatartozását, s a hol orsz. vásárok szoktak lenni, ezek napjait is kimutatja.

ERDÉLYI NAGYOBB

Képes Naptár 1873-ik közönséges évre

a m. miniszterium, királyhágón inneni m. k. bányá- jószág- és pénzügyi
hatóságok, megyei közigazgatási hivatalok, az ujon szervezett törvényszékek
a királyhágón innen lakó ügyvédek, orvosok teljes tisztezi czim- és névtár-
val s kolozsvári kalauzzal ellátva.

ÖTÖDIK ÉVFOLYAM.

Ára **50 kr. o. é.**

KÖZHASZNÚ

Erdélyi Képes Naptár 1873-dik közönséges évre.

Különös tekintettel a vásárok hibátlan kiadására.
Sok képpel, tanulságos és mulattató olvasmányokkal.

Ára **26 kr.**